

Kamenická, Renata; Polochová, Markéta; Seibertová, Lucie

Editorial

Theatralia. 2012, vol. 15, iss. 1, pp. 4-5

ISSN 1803-845X (print); ISSN 2336-4548 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/124380>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

„Dva zámky plný spisovatelů“, říkával o Williamu Shakespeareovi Jan Werich, a právě Shakespeareovo dílo představuje jedno ze dvou profilových témat, jimž je první letošní číslo pololetníku THEATRALIA / YORICK zasvěceno; druhým je pak dramatický překlad. Jedním z impulsů pro právě takové tematické zacílení byl i grantový projekt Kapradí (Knihovna překladů raněho anglického dramatu) řešitele Pavla Drábka, který dal mj. vzniknout řadě diplomových prací. Vedle studií, které v tomto čísle přinášíme, jsou autory dalších, podobně laděných nepublikovaných diplomových prací také Pavel Richter, Kateřina Kotačková a Dana Balaščíková.

Oba výše vytyčené okruhy se spojují hned v první sekci YORICK. Ta se vás pokusí vtáhnout do svěbytného světa shakespeareovských dramatických překladů a osudů i snažení těch, kterým učaroval – překladatelů, kteří se pod české verze

Shakespeara podepsali. První dva protagonisté mají le-dacos společného: oba toužili překročit stín společného předchůdce a generačně zásadního překladatele, Josefa Václava Sládka, a položit základy novému, divadelnějšímú přístupu k překládání stratfordského dramatika. Antonín Fencel se stal autorem jediného kompletního shakespeareovského překladu, *Benátského kupce* (což však jeho aktivity a význam v souvislosti s českým Shakespeareem zdaleka nevyčerpává), zatímco Bohumil Štěpánek se svými čtyřiatřiceti překlady Sládka skutečně početně předstihl, a to během jediného desetiletí, a jeho překladové verze se dočkaly řady realizací. Třetí příspěvek se ohlíží za shakespeareovskými překlady nedávno zesnulého překladatele Milana Lukeše. Současně otevírá téma velmi aktuální a provázané s dalšími horizonty uvažování o divadle a literatuře: Jak metodologicky přistupovat k popisu

překladatelského stylu v oblasti dramatického překladu s jeho nesmírně heterogenními kontexty?

Podobně zaměřená, byť na poněkud současnějšího britského dramatika – Martina Crimpa –, je také YORICKOVSKÁ studie o jeho překladatelsko-adaptační činnosti; opomenuta není ani česká recepce Crimpovy dramatiky.

Sledované oblasti se prolínají i v sekci ORIENTACE, která nabízí portréty dvou současných překladatelských osobností: Jiřího Joska a Martina Hilského. S důrazem na nové publikace (kompletní Hilského překlad *Dílo / William Shakespeare* a Joskova antologie *Dvanácti nejlepších her*) se tu autoři pokusí postihnout charakteristické rysy překladatelské metody Hilského i Joska, a to na základě několika vybraných tragédií.

Také v sekci SONDY se obě témata setkávají. V menšině je zastoupen Shakespeare: *Othello* alebo *Škrtič Be-*

nátsky v podání Bábkového divadla Žilina dává prostor k zamyšlení nad travestováním klasičky a zároveň nad formami pouličního divadla s jeho specifiky (především v herecké složce). Ostatní texty této sekce nastiňují různé podoby dramatického překladu: autorka prvního nabízí praktickou zkušenost se spoluúčastí překladatele na inscenačním procesu (a rozličných očekávání různých tvůrců). I druhý je pohledem praktika, a to na specifickou formu překladu, již je dabing. Poslední dva texty se obracejí k historickým epochám – zatímco první zprostředkovává vývoj českého překládání antických textů, a to především s ohledem na jejich inscenovatelnost, přináší druhý poněkud netradiční portrét známého francouzského dramatika Alfreda Jarryho. Pozornost je věnována jeho činnosti glosátorské, a právě překlady tří Jarryho krátkých úvahových textů jsou ke statii přidruženy.

Aby celé číslo nepůsobilo až příliš jednotvárně a monotematicky, nabízí sekce SPEKTRUM studii o divadelním potenciálu sokolských sletových scén (především *Marathó-*

nu z roku 1912, na němž se divadelníci aktivně spolupodíleli) a také teoretické zamyšlení nad kvintesencí divadelnosti jako kvality, jež odlišuje jazyk divadla od jazyka ostatních médií. Také v ORIENTACI jsou k nalezení dvě netematické recenze: první upozorňuje na symptomaticky nenápadnou ročenku Divadla v Dlouhé, která bilancuje patnáct uplynulých sezón, druhá seznamuje čtenáře s knihou Michala Pullmanna, jenž se pokouší problematizovat a narušit černobílý pohled na předlistopadový režim u nás, a to především z hlediska jazyka. Také DEPEŠE reflektují současné dění na poli divadla i myšlení o něm: první přibližuje loňský festival scénických čtení YOUGO! divadla Feste, ve druhé nalezneme zhodnocení proběhnutšího 5. mezinárodního semináře doktorských studií divadelních škol na JAMU.

ARCHIV pomyslně uzavírá kruh a doplňuje úvodní studii celého čísla, věnovanou Antonínu Fenclovi. Přináší první část jeho olbřímího spisu *Shakespeareova dramata na českém jevišti po stránce slovesné i scénické* (1916), v níž Fencel nastiňuje specifika Shakespeareova

(dramatického) jazyka a rozkryje vlastní požadavky na shakespeareovské překlady, jejichž společným jmenovatelem by měla být snaha o věrnost a zejména mluvnost/inscenovatelnost vznikajících převodů.

„Krásně přeložený ... krásně ... to poslední vydání je nádherné ... to je úplně jiný než originál. ... Von autor byl vůl a překladatel není,“ říkával rovněž Werich v narážce na aktuální překlad a inscenaci *Hamleta*. Mnohé texty v tomto čísle se pokoušejí postihnout právě onu jinnost – v jazyce, kultuře i v myšlení – a zároveň poukázat na mnohovrstevnatost činnosti překladatele při zmáhání originálu.

*Renata Kamenická
Markéta Polochová
Lucie Seibertová*